

Цифрові технології можуть підтримувати торгівлю сільськогосподарськими та харчовими продуктами, підключаючи постачальників приватного сектору до нових ринків та створюючи нові засоби контролю дотримання стандартів, а також забезпечувати більш швидкі та ефективні процедури перетину кордону для експорту продукції, яка швидко псується.

Сталий розвиток аграрного сектору є одним із ключових для досягнення сталого розвитку України. Цифрові технології та послуги пропонують нові можливості для стійкої трансформації аграрного сектора [1, 2]. Цифрові технології, представлені 5G, Інтернетом речей (IoT) і хмарними обчисленнями, все більше інтегруються в усі аспекти розвитку сільського господарства як фокус майбутнього технологічного розвитку, який може підвищити ефективність і сталість [4]. Цифрові технології та послуги можуть допомогти зменшити забруднення навколишнього середовища та забезпечити безпеку сільськогосподарської продукції. Цифрові технології та послуги дозволяють розробляти сільськогосподарські бази даних, динамічно підтримувати баланс між потребами у вирощуванні сільськогосподарських культур і ресурсами сільськогосподарського виробництва, регулювати взаємодію між ґрунтом, моделями управління культивуванням та кліматом, досягати ресурсозбереження та екологічності, а також сприяти вуглецевій нейтральності [3]. Крім того, цифрове регулювання та інтелектуальне сортування створюють цифрові стандарти сортування сільськогосподарської продукції, забезпечують технічні умови для суворої сертифікації продукції та систем маркування, викликають занепокоєння споживачів щодо соціальної та екологічної стійкості та сприяють сталому розвитку сільського господарства [3]. Таким чином цифрове сільське господарство забезпечить кардинальні зміни в ефективності, продуктивності та стійкості на рівні аграрного підприємства та в усьому ланцюжку створення додаткової вартості [4].

Список використаних джерел

1. Walter, A.; Finger, R.; Huber, R.; Buchmann, N. Smart farming is key to developing sustainable agriculture. Proc. Natl. Acad. Sci. USA, 2017, 114, URL: <https://doi.org/10.1073/pnas.170746211>.
2. Yin, H.; Huo, P.; Wang, S. Agricultural and Rural Digital Transformation: Realistic Representation. Impact Mechan. Promot. Strateg. Ref. 2020, P. 48–56
3. Tianyu Qin, Lijun Wang, Yanxin Zhou. Digital Technology-and-Services-Driven Sustainable Transformation of Agriculture: Cases of China and the EU. Agriculture 12(2):297. 2022, DOI:10.3390/agriculture12020297. URL: <http://surl.li/dbsrh>
4. Ferreira, B.; Iten, M.; Silva, R.G. Monitoring sustainable development by means of earth observation data and machine learning: A review. Environ. Sci. Eur. 2020, 32, p.120.

УДК 338.439.01:351.778.2

НИКОНЕНКО О.А., аспірант

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Україна є великим експортером пшениці, кукурудзи та соняшникової олії, і, як очікується, російське вторгнення призведе до подальшого поглиблення глобальної продовольчої безпеки.

Ключові слова: продовольча безпека організація ФАО, криза, експорт, голод в країні, сільськогосподарська продукція.

Експерти продовольчої та сільськогосподарської організації об'єднаних націй (FAO), пропонують продовольчу безпеку розглядати як забезпечення гарантованого доступу всіх жителів планети, країни, регіону до продовольства у будь-який час і обсягах, необхідних для забезпечення активного й здорового способу життя.

Україна стабільно входить до п'ятірки провідних світових експортерів зернових і зернобобових. За результатами 2020/2021 маркетингового року експорт зернових і зернобобових та продуктів їх переробки склав 44,9 млн тонн. Зокрема, експортовано 16,6 млн. тонн пшениці, 4,2 млн. тонн ячменю, 18,4 тис. тонн жита, 23,1 млн тонн кукурудзи, а також 126,9 тис. тонн борошна. Важливість ролі України особливо виявилася під час пандемії COVID-19 та війни, коли було зруйновано глобальні ланцюги постачання товарів. Україна продовжила виконувати свої зобов'язання та істотно сприяла продовольчій безпеці своїх партнерів на в країнах Європи та інших країн.

Сучасне трактування продовольчої безпеки має певні відмінності, але принципова ознака сутності цього поняття як стабільне забезпечення населення продуктами харчування залишається однаковою у всіх визначеннях. Найчастіше зустрічається три підходи до визначення продовольчої безпеки.

Війна впливає на постачання продовольства скрізь – у зонах конфлікту через падіння виробництва продуктів харчування та в решті світу через падіння експорту основних продуктів харчування.

Воєнні дії, що ведуться РФ на території України, вкрай негативно вплинуть на функціонування продовольчих систем; очікуються, зокрема, такі їх наслідки:

- порушення цілісних ланцюгів постачання продукції сільського господарства та харчових продуктів (від первинного виробництва до реалізації продукції споживачеві), а також діяльності щодо створення доданої вартості в АПК, пов'язаної із виробництвом, переробленням, розподілом, споживанням й утилізацією харчових продуктів;

- зрив посівної кампанії та збору врожаю, що є особливо загрозливим, зважаючи на високі світові ціни на газ і, відповідно, міндобрива

- ускладнений експорт української продукції на зовнішні ринки через блокування портів України з боку РФ (60 % сільськогосподарської продукції України експортується морем), що негативно вплине насамперед на країни, які залежать від імпорту харчової продукції.

Наслідки призведуть до виникнення серйозних загроз глобальній продовольчій безпеці:

- подальшого підвищення світових цін на продовольство (згідно з прогнозом ФАО від 11.03.2022, через війну в Україні світові ціни на продукти харчування та корми можуть зрости на 20 %);

- глобального стрибка інфляції, якою передусім буде вражено країни з малорозвиненою нестабільною економікою на Близькому Сході та у Північній Африці.

Через бойові дії РФ в Україні Міністерство сільського господарства США (USA) у березні 2022 р. погіршило прогноз експорту кукурудзи з України у 2021/2022 маркетинговому році, який очікується на рівні 27,5 млн тонн (згідно з прогнозом станом на лютий 2022 р. експорт передбачався на рівні 33,5 млн тонн), пшениці – до 20 млн тонн (замість 24 млн тонн). Прогноз загального світового експорту пшениці у 2021/2022 МР погіршено до 203,1 млн тонн (замість 206,7 млн тонн).

2 березня 2022 р. Організація Об'єднаних Націй опублікувала екстрений заклик на підтримку України (FLASH APPEAL UKRAINE), в якому зазначається, що різке погіршення ситуації з цілісністю продовольчої системи в Україні здатне багаторазово збільшити кількість незабезпечених продовольством домогосподарств, оскільки фермерські сім'ї та дрібні сільгоспвиробники залишають вражені війною райони.

Для мінімізації виявів глобальної продовольчої кризи необхідно якнайшвидше захистити і підтримати виробництво сільськогосподарської продукції в Україні в умовах воєнного стану, скориставшись можливостями впливу України на глобальну продовольчу

політику ,які вона здобула завдяки досягненню провідних позицій на світових ринках окремих видів сільськогосподарської продукції, а також активізації співпраці з міжнародними й міжурядовими організаціями,зокрема ФАО,щодо трансформації продовольчих систем.Такі дії мають сприяти надійному забезпеченню населення України продовольством ,підвищенню економічної і фізичної доступності харчових продуктів ,недопущенню зривів експортних контрактів сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

- 1.Косенко І.С., Опалко А.І. (2008). Прикладна економіка. І.С. Косенко (Ред.). Київ: Думка.
- 2.Кондаренко Г.Б., Іковенко К.О. (Ред.). (2011). Методи проведення експериментів в економіці. (3-тє вид., перероб.). Харків: Основа.
- 3.Монастирський Г. Л. (2009). Основна лінія модернізації та управління економічним розвитком територіальних громад. Стратегічні пріоритети, 5 (8), 10-20.
- 4.Коваль В.В., Башинська М.І., Лайко О.І., Чехович З.В. (2015). Концептуальні основи визначення ефективності інвестиційної діяльності. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право, 5-6 (82-83), 105-115.
- 5.Стеценко, Н. А. (2018). Основні підходи до оцінки ефективності виконання бюджетних програм в Україні. Сучасна економіка, 11 (2018), 148-153.
- 6.Волчков, О.Є. (2014). Управління економічним розвитком підприємств. Стратегічні пріоритети розвитку держави: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (с. 47-49). Одеса.

УДК 005.92:004.63:338.43

ХОМЯК Н.В., канд.екон.наук

*Білоцерківський національний аграрний університет, Україна
nvh878@ukr.net*

ТЕНДЕНЦІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В ОРГАНІЗАЦІЮ ДОКУМЕНТООБІГУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто шляхи організації внутрішнього і зовнішнього електронного документообігу в сільськогосподарських підприємствах. Наведено переваги запровадження цифровізації електронного документообігу.

Ключові слова: Підприємство, інформація, цифровізація, бухгалтерський облік, звітність, документообіг, електронний первинний документ, комп'ютеризація обліку.

Термін «цифровізація» все більше входить в лексикон сьогодення. Сучасна організація облікових процесів та звітності суб'єктів господарювання, в тому числі і сільськогосподарських підприємств, характеризується застосуванням інформаційних технологій, що в значній мірі вирішує проблеми своєчасності та достовірності облікової та звітної інформації. Адже у господарствах, які використовують традиційний підхід щодо документування фінансово-господарських операцій, тобто використовують тільки паперові носії, набагато менше можливостей одержувати оперативну і якісну інформацію для приймання управлінських рішень.

Під документообігом традиційно розуміють рух службових документів підприємства від часу їх створення чи одержання до часу завершення виконання або надсилання. Проблеми документування господарських операцій досліджували такі вчені як В. Сопко, М. Пушкар, Ф. Бутинець, Л. Нападовська, В. Палій, Б. Нідзл та ін. Разом з тим мало уваги приділялося переходу ведення документації з паперової в електронну форму, зокрема в умовах застосування комп'ютеризації і інформаційних систем.